

De onbeschaamde vriend

Periodethema: Gelijkenissen
Lukas 11 : 5-13

VOORAF

We willen een aantal weken stil staan bij een aantal gelijkenissen. Deze gelijkenis gaat over het gebed. De Heere Jezus heeft vaak erop gewezen dat bidden heel belangrijk is.

Het onderwijs dat de Heere Jezus in dit gedeelte over het gebed geeft, heeft een aanleiding. We lezen die aan het begin van hoofdstuk 11. De Heere Jezus is op weg naar Jeruzalem. Lukas 9: 51 vermeldt: 'En het geschiedde, als de dagen Zijner opneming vervuld werden, zo richtte Hij Zijn aangezicht, om naar Jeruzalem te reizen.' Hij gaat daarheen om te lijden en te sterven, om op te staan en uiteindelijk vanaf de Olijfberg ten hemel te varen. De laatste, beslissende periode is aangebroken. Onderweg naar Jeruzalem bidt Hij op een zekere plaats. We lezen vaak in het eEvangelie dat Hij bidt. Veelal doet Hij dat alleen in de eenzaamheid. Hier horen de discipelen Hem bidden. Als Hij ophoudt, vraagt één van Zijn discipelen: 'Heere, leer ons bidden, gelijk ook Johannes zijn discipelen geleerd heeft.' Misschien wil hij ook zo bidden als de Heere Jezus of ziet hij hoe Zijn Meester Zelf gesterkt wordt door het gebed. Blijkbaar vindt hij bidden niet zo gemakkelijk. Als antwoord op de vraag leert de Heere Jezus Zijn discipelen het 'Onze Vader'. Met dit volmaakte gebed leert Hij hoe en wat er gebeden moet worden. Het is omgaan met God op een vertrouwelijke wijze. We mogen alles wat wij nodig hebben, voor lichaam en ziel aan de HEERE bekendmaken. Na dit gebed gaat Hij Zijn discipelen aansporen tot gebed en verzekert dat ze bidden mogen met verwachting. Hij doet dat in twee korte gelijkenissen.

a. De gelijkenis van een vriend (Luk. 11: 5-8)

UITLEG VAN DE TEKST

De Heere Jezus begint de eerste gelijkenis zo: 'Wie van u zal een vriend hebben en zal ter middernacht tot hem gaan, en tot hem zeggen: Vriend! Leen mij drie broden.' De reden van dit verzoek is een onverwacht nachtelijk bezoek van een vriend, voor wie hij niets op tafel kan zetten. Aangezien in het Oosten vanwege de hitte van de dag vooral 's ochtends en 's avonds gereisd werd, is het tijdstip van aankomst niet vreemd. Omdat de gastvrijheid hoog in het vaandel staat, is het te begrijpen dat de gastheer er alles aan doet om zijn gast op gepaste wijze te ontvangen. Daar hij zelf niets in huis heeft en in de nacht de winkels dicht zijn, moet hij voor brood een beroep doen op een vriend in de buurt. Drie broden is zijn voldoende om de gast een maaltijd voor te zetten. Stel nu, zo gaat de Heere Jezus verder, dat op de roep om brood, deze vriend zou antwoorden: 'Doe mij geen moeite aan. Val me niet lastig. De deur is nu gesloten. Mijn kinderen en ik zijn al naar bed. Ik kan niet opstaan om u te geven!' We moeten hierbij bedenken dat een huis uit die tijd meestal bestond uit één ruimte met een hoger deel voor alle bewoners en een lager gedeelte voor het vee. Te middernacht opstaan en de met balken en grendels gesloten deur openen, zou het gezin wakker maken. De nachtrust zou verstoord worden. Toch zal die binnen is, open doen en het gevraagde -- 'zoveel als hij er behoeft' - geven. Al zou hij het dan niet doen, omdat zijn vriend buiten staat, dan wel om zijn onbeschaamdheid, zegt de Heere Jezus.

Het feit dat de vragende vriend op een laat tijdstip aanklopt, geeft aan hoe belangrijk het voor hem is, om zijn gast te helpen. Het verzoek is dringend, en hij vraagt het niet voor zichzelf, maar voor een ander.

TER OVERWEGING

Deze gelijkenis betekent dat we bij de Heere mogen komen in het gebed met vrijmoedigheid. We moeten ons niet door schaamte of verlegenheid laten weerhouden. Het tijdstip is geen probleem. We zijn altijd welkom. God staat klaar om ons aan te horen. Je mag midden in de nacht bij Hem in het gebed aankloppen, bijv. als je niet slapen kunt. De Heere Jezus wil ook duidelijk maken dat we niet tevergeefs vragen. Voor onszelf niet en niet voor een ander. Wanneer wij anderen niet kunnen helpen, mogen we ons tot de Heere wenden met de zekerheid dat Hij onze gebeden zal verhoren en in onze noden zal voorzien. Wijs de kinderen er op dat deze man midden in de nacht vraagt voor een ander. Vragen/bidden wij ook voor een ander of denken we alleen aan onszelf?

b. Aansporingen tot gebed en beloften van verhoring (Luk. 11: 9-10)

UITLEG VAN DE TEKST

De verzen 9 en 10 bevatten drie aansporingen tot gebed en drie beloften van verhoring. Ze zijn een toepassing van de gelijkenis van een vriend. Hoewel de aansporingen niet allemaal precies hetzelfde betekenen, gaat het bij het bidden, zoeken en kloppen in wezen om één en dezelfde zaak. Ze staan allen in de gebiedende wijs en in de onvoltooid tegenwoordige tijd. Vanuit de grondtekst staat er: Blijf vragen, blijf zoeken, blijf kloppen. Hier komt het aanhoudende bidden duidelijk naar voren. We moeten niet eenmalig bidden om iets, maar volhouden. Alles in het werk stellen (zoeken), net zolang tot je gehoor vindt (kloppen). Zoals de psalmdichter zegt: 'Ik hield niet af hart en oog op te heffen naar omhoog.' Elk van de drie aansporingen tot gebed wordt gevolgd door een belofte van verhoring. Op het bidden volgt het ontvangen, op het zoeken volgt het vinden en op het kloppen het opengedaan worden. Eigenlijk worden die drie aansporingen tot gebed gevolgd door tweemaal drie beloften van verhoring. Er staan er drie in vers 9 en dan wordt alles nog eens herhaald in vers 10. Op de drie aansporingen om te bidden, volgen dus in totaal zes beloften van verhoring. Dat staat er niet voor niets. Zo zeker wil de Heere, Zijn discipelen en ons ervan overtuigen dat Hij hoort en verhoort, weliswaar op Zijn tijd en wijze. Dat aanhoudend gebeden moet worden, blijkt verder uit het feit dat de verhoring niet (altijd) gelijk al plaatsvindt.

Dat zien we in de beloften van verhoring in vers 9: U zal gegeven worden, u zult vinden, u zal opengedaan worden. Die antwoorden staan in de toekomstige tijd. Niet direct verhoord worden, mag niet leiden tot moedeloosheid, zo van: nu heb ik er zo om gebeden, dit moet juist leiden tot aanhouden. Bij de HEERE moeten we niet in de eerste plaats letten op wat Hij doet, maar op wat Hij zegt. Krijgen we alles waarom we vragen? Nee, de Heere weet beter wat goed voor ons is dan wijzelf. Bidden is geen verlanglijstje indienen bij God, het is je nood voorleggen aan Hem. De Heere weet wat goed voor ons is. Dat blijkt tevens duidelijk uit de tweede gelijkenis.

TER OVERWEGING

Volhardend bidden is heel belangrijk! We zien dit in wat Gods Woord zegt over het bidden. In Psalm 123 zegt de dichter: 'Alzo zijn onze ogen op den HEERE, onze God, totdat Hij ons genadig zij.' Totdat! Daar zit volharding en vertrouwen in. Soms vragen mensen zich af of bidden zin heeft. Zou de Heere wel horen en verhoeren? Jazeker, in vers 9 en 10 wordt dat tot zes keer toe gezegd. Bovendien wordt in die herhaling van de beloften in vers 10 nog een versterkte vorm gebruikt: 'Want een ieder die bidt.' In vers 9 zegt de Heere Jezus: 'Ik zeg u...', en daarmee bedoelt Hij de discipelen. In vers 10 maakt Hij het algemeen en tegelijk persoonlijk: 'Want een ieder die bidt.' Je mag ook vertalen: wie er maar bidt. Het geldt niet alleen voor de discipelen. Niemand wordt uitgesloten. Wie er maar bidt. Hoe onbetekenend en onwaardig je bent. Niemand die echt bidt, wordt teleurgesteld. Zijn beloften zijn hier regels zonder uitzondering. 'Ik zeg u' uit vers 9 betekent daarom: Ik sta voor de verhoring van uw gebeden in. Belangrijk is om de kinderen erop te wijzen dat de Heere niet verhoort om het gebed, wel op het gebed. Hij verhoort alleen om Jezus' wil. Om het offer en bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon.

c. De gelijkenis van een vader (Luk. 11: 11-13)

UITLEG VAN DE TEKST

In de tweede gelijkenis laat de Heere uitkomen dat een vader nooit iets schadelijks zal geven aan zijn kinderen. 'Wat vader onder u, van wie de zoon om een brood, vis of ei - de gewone levensmiddelen in Israël - bidt, zal hem een steen, een slang of schorpioen geven?' Dat is onvoorstelbaar. Bij vis moeten we denken aan een aal, die sterk lijkt op een slang. Een schorpioen is een dier, wiens staart eindigt in een gifangel. Als zo'n dier ineengedoken zit, vertoont het gelijkenis met een ei. Welke vader zal op het verzoek om voedsel, om iets dat versterkt, iets geven dat verzwakt en doodt?

Dat doet geen enkele vader. Daarbij zegt de Heere Jezus niet dat die vader het verzoek om brood, vis en ei direct inwilligt. In elk geval zal hij zijn kind niet bedriegen en iets geven wat schadelijk is. Je kunt wat dat betreft op de Heere aan. Zijn betrouwbaarheid blijkt ook uit vers 13. Als nu aardse vaders, die van nature slecht zijn, al goede gaven geven aan hun kinderen, dan zeker de hemelse Vader. Het goede is de Heilige Geest. Hij is de goede Gave bij uitstek. In de concordante tekst in Matth. 7: 11 staat: goede gaven.

TER OVERWEGING

In de tweede gelijkenis wil Hij aangeven wat we verwachten mogen te ontvangen. Wie zich in het gebed tot God wendt, zal niet beschaamd uitkomen. We ontvangen niet altijd waar we om vragen. Kinderen krijgen in een gezin ook niet altijd waar ze vader of moeder om vragen. De reden daarvan wordt door kinderen maar soms begrepen. De Heere heeft Zijn redenen, waarom Hij soms wat anders geeft dan wij vragen. Dat is soms moeilijk te begrijpen. Toch weet de HEERE wat beste voor ons is. Net als vader en moeder. God geeft ons wat is tot Zijn eer en zegen voor ons. Probeer de kinderen duidelijk te maken dat als God de Heilige Geest geeft, Hij het beste geeft van alle goede gaven.

In de Heilige Geest ontvangen we wat we nodig hebben. De Heilige Geest leert ons zien dat we verloren zondaren zijn, en leert ons zien dat de Heere Jezus voor zondaren gekomen is. Om die te redden en zalig te maken. Het is de Heilige Geest, Die mij leert vertrouwen op wat God beloofd heeft. Hij geeft ons deel aan Christus en aan al Zijn weldaden (Heidelbergse Catechismus, vraag en antw. 53). Hij werkt en versterkt het geloof. Door de Heilige Geest wil de Heere voor ons zorgen naar ziel en lichaam. Daar mogen we om bidden!

GELOOFSLEER

Centraal thema in dit gedeelte is – net als in de gelijkenis van de Ffarizeeër en de tollenaar – het gebed. Het onderwijs van de Heere Jezus is het antwoord op de vraag van de discipelen ‘leer ons bidden’. De Heidelbergse Catechismus Zondag 45 van de Heidelbergse Catechismus gaat ook over het gebed. Door te bidden tonen we onze afhankelijkheid van God. We laten zien niet zonder Hem te kunnen leven. Dit gedeelte is vooral een aansporing om vrijmoedig te bidden. Zondag 46 legt uit hoe de aanspraak ‘onze Vader’ deze kinderlijke afhankelijkheid in ons wil oproepen. Zoals je een vader alles kan vragen en zoals een vader het goede met zijn kinderen voorheeft, zo is het met de HEERE.

